C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-279/25 Judecătoria Soroca, sediul Central
Nr.PIGD 1-25000380-03-21rji-03032025 Judecător: Ghenadie Mîțu

D E C I Z I E
În numele Legii

17 iulie 2025 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord
În completul compus din:
Preşedintele ședinței, judecător Ghenadie Liulca
Judecători Ludmila Iarmaliuc, Aurelia Andronache

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 07 februarie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Bejenari Mihail împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinînd cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

a c o n s t a t a t :

La 02.01.2025, în Judecătoria Soroca sediul Central a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Bejenari Mihail ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În motivarea plângerii a indicat că a fost deţinut în Penitenciarul nr.11-Bălţi în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. În special s-a referit la supraaglomerarea celulelor, nerespectarea standardului de suprafaţă a fiecărui deţinut de 4m^2, condiţii sanitare precare, insuficienţă de lumină naturală/artificială, lipsa sistemului de ventilare, neluarea măsurilor de deratizare şi dezinsecţie, neasigurarea acordării asistenţei medicale şi tratamentul medical necesar.

Consideră că încălcările date denotă incontestabil încălcarea condiţiilor de detenţie, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Solicită reducerea termenului de pedeapsă odată cu constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, începând cu data reţinerii-01.03.2024.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 07 februarie 2025 s-a admis plângerea condamnatului Bejenari Mihail împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că Bejenari Mihail a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale după cum urmează:

-în Penitenciarul nr.11-Bălţi în total 168 zile, în perioada 04.03.2024-19.08.2024;

-în Penitenciarul nr.6-Soroca în total 168 zile, în perioada 19.08.2024-03.02.2025.

În condiţiile art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Bejenari Mihail cu 32 (treizeci şi două) zile, pentru 160 zile, în care s-a deţinut în penitenciarul nr.11-Bălţi, cu calcularea două zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

În condiţiile art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Bejenari Mihail cu 16 (şaisprezece) zile, pentru160 zile, în care s-a deţinut în Penitenciarul nr.6-Soroca, cu calcularea o zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

În condiţiile art. 473[4] alin.(4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Bejenari Mihail cu 2(două) zile pentru perioada de 10 zile, formată din 8(opt) zile (din perioada de 168 zile în care a fost deţinut în Penitenciarul nr.11-Bălţi) şi 2(două) zile (din perioada de 168 zile în care a fost deţinut în Penitenciarul nr.6-Soroca), care nu pot fi reduse separat, cu calcularea două zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive de de 5(cinci) ani 3(trei) luni închisoare, stabilit lui Bejenari Mihail prin sentinţa Judecătoriei Bălţi sediul Central din 26.04.2024, modificată prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Bălţi din 13.08.2024, s-a redus în total cu 50 (cincizeci) zile.

În privinţa perioadei rămase de 6(şase) zile, calculate în condiţiile art. 473[4] alin.(4) din Codul de procedură penală, care nu au putut fi reduse, instanţa de judecată considerând necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

A fost obligată administraţia instituţiei penitenciare nr. 6 Soroca, potrivit art. 473[4] alin. (3) CPP, să înlăture condiţiile precare de detenţie în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii.

Încheierea primei instanțe a fost atacată cu recurs de către administrația Penitenciarului nr.6 Soroca, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 07 februarie 2025 în partea reducerii pedepsei pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.6 Soroca și nr.11 Bălți.

Consideră că, la examinarea pretenţiilor invocate de Bejenari Mihail, judecătorul de instrucţie a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituţiei privind condiţiile de detenţie din instituţia penitenciară în care este deţinut.

Menționează că, prin raportul prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condiţiile care sunt asigurate lui Bejenari Mihail pe parcursul deţinerii în instituţia respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreţinere a acestuia, şi nicidecum nu pot fi apreciate condiţiile de detenţie ca inumane sau degradante.

Susține că, argumentul cheie pe care s-a fondat prima instanţă, la aprecierea condiţiilor de detenţie ca fiind inumane şi degradante a servit spaţiul de 4 m^2 ce ar trebui să revină fiecărui condamnat. În context precizează faptul că, potrivit raportului în care se descriu condiţiile de detenţie în instituţia penitenciară în care

este deţinut Bejenari Mihail, au fost prezentate datele cu privire la spaţiul de deţinere acordat acestuia, din care rezultă că norma de spaţiu cu care a fost asigurat corespunde standardelor statuate, iar instanţa contrar datelor indicate, s-a fondat pe constatările efectuate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în rapoartele sale efectuate în rezultatul vizitelor întreprinse. Rapoartele (CPT) în urma vizitei din anul 2018 sînt deja învechite şi nu corespund realităţii, dat fiind faptul că s-au efectuat schimbări (reparaţii curente pentru îmbunătăţirea condiţiilor).

Menţionează că, prin Ordinul MJ nr.150 din 10.06.2022 Privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenţie create în cadrul acestora şi a capacităţii de deţinere pentru fiecare instituţie - Capacitatea totală a Penitenciarului nr.6-Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spaţiu minim de 4 m^2 pentru un deţinut (la moment fiind 630 condamnaţi).

Arată că, la caz, au fost argumentate toate chestiunile cu privire la: asigurarea condiţiilor materiale de detenţie sub aspectul amenajării şi dotării celulelor de detenţie, asigurarea iluminării şi ventilării, asigurarea cu obiecte de igienă şi menaj, acordarea posibilităţii aflării în afara celulei în perioada de la deşteptare până la stingere, acordarea asistenţei medicale necesare în condiţii de confidenţialitate şi asigurarea condiţiilor optime pentru exercitarea tuturor drepturilor prevăzute persoanelor aflate în detenție.

Prin urmare, atestă că la aprecierea condiţiilor de detenţie corespunzător plângerii adresate de Bejenari Mihail, judecătorul de instrucţie s-a ghidat exclusiv de alegaţiile declarative ale condamnatului şi constatările generale indicate în rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniul respectării drepturilor omului. Astfel, raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa a apreciat că plângerea acestuia este una întemeiată şi urmează a fi admisă cu emiterea unei soluţii în favoarea condamnatului, bazându-se de problema supraaglomerării care a fost identificată în constatările respective şi care au fost trasate în repetate rânduri de Comitetul ONU împotriva torturii (2014, 2017), Comitetul european pentru prevenirea torturii (2015-2019), Avocatul Poporului (2002-2019), precum și Consiliul pentru prevenirea torturii (2017-2019) şi raportul Ombudsman-ului din 2019.

Atrage atenţia asupra faptului că, pe parcursul deţinerii în Penitenciarul nr. 6-Soroca, Bejenari Mihail nu a înaintat nici o plângere către administraţia penitenciarului în care s-a deţinut, cu referire la neconformitatea condiţiilor de

detenţie, nu a înaintat astfel de cereri nici în instanţele naţionale (în ordine civilă), nici internaţionale pentru constatarea condiţiilor precare în care considera că se deţine.

În această ordine de idei, conclude faptul că, pe perioada detenţiei, condamnatul Bejenari Mihail nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, iar completul de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

Constată că, condiţiile materiale de detenţie în care se deţine condamnatul Bejenari Mihail, sunt satisfăcătoare şi nu depăşesc pragul minim de severitate cerut de art. 3 CEDO.

Susține că, condamnatului în Penitenciarul nr. 6-Soroca îi sunt asigurate condiţii corespunzătoare ce asigurau minimul necesar conform standardelor reglementate de legislaţia execuţional-penală.

Consideră plângerea condamnatului Bejenari Mihail referitoare la condiţiile de detenţie, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată, deoarece acestea corespund standardelor în vigoare.

Conform prevederilor art.447 alin.(1,2) Cod de procedură penală, (1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

Referință, până la data examinării cauzei, nu a parvenit.

Colegiul, urmare a verificării aspectelor de fapt și temeiului de drept pentru recurs în raport cu materialele cauzei penale, va dispune respingerea recursului ca fiind nefondat, păstrând fără modificări soluția judiciară pe care o consideră întemeiată.

Colegiul penal își întemeiază soluția pe art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, potrivit căruia, (1) judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă:a) recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.17^1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenţie a condamnaţilor.

Potrivit art.473^2 alin.(3) Cod de procedură penală, Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art.473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Potrivit art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Potrivit art.473^4 alin.(4), (5) Cod de procedură penală, (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Efectuând controlul legalității și temeiniciei încheierii adoptate de prima instanță pe marginea plângerii condamnatului împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru

apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Colegiul penal stabilește că, la emiterea acesteia, instanța de fond a ținut cont de chestiunile ce urmează a fi soluționate, a aplicat corect normele procesuale incidente speței deduse judecății, prin ce își însușește caracter legal și întemeiat.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul administrației Penitenciarului nr.6 Soroca, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 07 februarie 2025, este nefondat și pasibil respingerii.

În baza materialelor cauzei deferite judecății, prima instanță a constatat că, prin sentinţa Judecătoriei Bălţi sediul Central din 26.04.2024, modificată prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Bălţi din 13.08.2024, Bejenari Mihail a fost condamnat în baza art.171 alin.(2) lit.a), c) din Codul penal la 5(cinci) ani 3(trei) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Analizând raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Bejenari Mihail în instituțiile penitenciare nr. 6 Soroca și nr.11 Bălți în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Colegiul observă că, cercetând calitatea condițiilor de detenție în penitenciarele supra vizate prin prisma celor invocate de către condamnatul Bejenari Mihail a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cât și ținând cont de concluziilor prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Bejenari Mihail s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

În acest mod, prima instanță just a reținut că, din toate circumstanțele invocate în plângerea condamnatului, rezultă că acesta s-a deținut în celule populate cu diferite insecte, apreciind critic cele invocate de către reprezentantul administrației penitenciarului precum că, deratizarea şi dezinfectarea încăperilor se efectuează conform unui grafic de către agent economic specializat, conform contractului încheiat.

Referitor la argumentele lui Bejenari Mihail modificate în cadrul ședinței de judecată instanței de fond, solicitând reducerea termenului de pedeapsă odată cu

constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru deţinerea lui în condiţii inumane doar în Penitenciarul nr.11-Bălţi şi în Penitenciarul nr.6- Soroca. În special s-a referit la supraaglomerarea celulelor, nerespectarea standardului de suprafaţă a fiecărui deţinut de 4m^2, condiţii sanitare precare, insuficienţă de lumină naturală/artificială, lipsa sistemului de ventilare, neluarea măsurilor de deratizare şi dezinsecţie, neasigurarea acordării asistenţei medicale şi tratamentul medical necesar, instanța l-a fel, întemeiat l-a admis, or, reprezentantul penitenciarului nu a prezentat careva probe care a ar combate invocările condamnatului. Mai mult ca atât, administrația penitenciarului în raportul prezentat pe marginea plângerii a prezentat o informație de ordin general, neprezentând informaţie (pentru perioada 19.08.2024-22.08.2024) privind numărul celulelor, în care s-a deţinut condamnatul, suprafaţa acestora, numărul persoanelor, care s-au deţinut în celule împreună cu Bejenari Mihail, numărul de paturi per celulă.

Colegiul penal consideră, că instanța de judecată corect a apreciat drept temeinică alegația condamnatului cu privire la umiditatea sporită în celulă, prezența mucegaiului pe pereți, administrația penitenciarului făcând în raport o descriere generală a condițiilor de detenție în cadrul penitenciarului, neoferind răspuns concret, argumentat prin probe pe marginea pretențiilor invocate de condamnat, lăsând a fi dubioasă respectarea prevederilor art.3 CEDO.

Deci, analizând minuțios textul raportului cu privire la evaluarea condițiilor de detenție ale deținutului Bejenari Mihail, prezentat de către administrația Penitenciarului nr.6 Soroca în prima instanță, precum analizând și argumentele recursului, Colegiul penal nu a regăsit expunerea argumentelor temeinice ce ar diminua credibilitatea pretențiilor invocate de condamnat.

Dintre aspectele detenției ale căror încălcări s-au constatat prin încheiere, recurentul nu argumentează la concret dezacordul cu constatarea judecătorului de instrucție a faptului populării insectelor în celulele în care se deținea condamnatul Bejenari Mihail, a faptului că în secțiile penitenciarului umiditatea este sporită cu mucegai pe pereți, recurentul axându-se în mare parte la respectarea spațiului de detenție, reiterând cele expuse în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție a condamnatului Bejenari Mihail în instituția penitenciară.

În atare împrejurări, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Bejenari Mihail pe parcursul detenției sale în instituția penitenciară nr. 6 Soroca și nr.11

Bălți au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție.

În acest sens, Colegiul susține poziția judecătorului de instrucție, care justificat a notat, că sarcina probațiunii îi revine autorității, în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, la caz recurentul nu a probat că pe perioada menționată de detenție și de executare a pedepsei în Penitenciarul nr.6 Soroca și nr.11 Bălți, condamnatul Bejenari Mihail nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, și că i-a fost acordat minimul de condiții a executării detenției, care de alt fel se rezumă nu doar la respectarea spațiului de detenție prevăzut de lege.

Reducerea totală dedusă în mărime de 50 zile este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu, corect constatându-se privitor la includerea în termenul de executare a pedepsei perioada de 6 zile din care nu s-a putut efectua reducerea conform formulei statuate la art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală.

Față de aceste considerente, ținând cont de toate cele menționate mai sus, Colegiul consideră că temei de casare a încheierii judiciare lipsește, ea urmând a fi păstrată fără modificări, cu respingerea recursului formulat de administrația instituției penitenciare nr. 6 Soroca, ca fiind unul nefondat.

În conformitate cu art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 07 februarie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Bejenari Mihail împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, se respinge ca nefondat cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Ghenadie Liulca

Judecători: Ludmila Iarmaliuc

Aurelia Andronache